

El jacuzzi bucòlic de José Maria Eça de Queirós

EL GALL EDITOR

MARINA ESPASA

Després que les obres d'Eça de Queirós, l'escriptor realista portuguès més important del segle XIX, deixessin de ser traduïdes per Quaderns Crema, vet aquí que petites editorials n'han pres tímidament el relleu i ens han acostat primer *Els Maia* (Funambulista, 2007) i ara *La ciutat i les serres* (El Gall Editor), una obra menys coneguda i pòstuma, però que destil·la la ironia i el lirisme de Queirós en cadascuna de les seves pàgines. Si volen saber com eren els jacuzzis al París del segle XIX, vagin a la pàgina 40 i obrin bé els ulls: brolladors borbollejants per a la barba, botons que deixen anar raigs d'aigua, sortidors graduats de zero a cent per a

la temperatura, cascades cantadores i lleus rosades estivals. Si creuen que, ara fa més d'un segle, no era possible quedar-se a casa i escoltar l'ària que la diva de moda estava cantant a l'òpera, estan del tot equivocats: ja estava tot inventat! El Jacinto, un noble portuguès exiliat a la ciutat de la llum, tenia instal·lats aquests i molts altres enginys al seu palau del número 202 dels Camps Elisis, on aspirava a ser supremament feliç a través de la civilització.

I és que, en el fons, d'això és del que tracta la novel·la, de manera divertida i melangiosa a la vegada: de la felicitat, i d'on es pot trobar. ¿S'amaga a dalt de tot de l'edifici de la civilització suprema, entre sedes, velluts, raspalls, sopars i salons literaris? ¿O potser es troba més fàcilment si escoltem les fulles d'un rou-

re sacsejades pel vent, o si cavem la terra d'una parcel·la destinada a ser un hort? El Jacinto, mentre viu a París, s'envolta d'una biblioteca infinita, catifes i robes de vellut, seda i damasquinatges, es pentina cada matí amb 39 raspalls diferents, i posseeix un telègraf, un telèfon, un fonògraf, un radiòmetre, un micròfon, una màquina d'escriure, una calculadora i una premsa elèctrica, però arriba un punt que s'avorreix. Cap llibre no li diu res, cap sopar no li ve de gust i cap conversa no li sembla enriquidora. Aleshores torna cap a casa, al camp de Portugal, i mira de convertir-se en un botànic, un biòleg, un astrònom perfecte. Empaqueta més de 30 caixes amb els seus estris, però no n'hi arriba cap a la casa pairal i ha d'aprendre a viure de manera senzilla. Ah, la primera sopa de gallina feta pels masovers, quin luxe! La primera nit dormida sobre una màrrega es presenta com un horror, però a poc a poc el Jacinto entra en una mena d'il·lusió panteista, segons la qual tot el saber és inútil, perquè tots els homes i dones i animals i planetes estan units i comunicats per una sola fibra, parla amb els arbres i amb els rierols, i els qualifica d'excel·lents conversadors. Torna a llegir, però amb mesura: un *Quixot*, una *Odissea*. Planifica reformes, projecta escoles per als pobres, es casa, té fills, avui diríem que troba l'equilibri. Contempla bocabadat el cel i les estrelles, i creu que les que fan pampallugues és com si li piquessin l'ullet, i li diguessin que sí, que tenen secrets per revelar o que descobriren els seus. S'hi comunica.

Eça de Queirós ho explica tot des de la ironia i des de la tristot, i no sabem quan ens agrada més, si quan satiritza els comportaments dels que es desficien per ser moderns i estar al'última de tot o quan se'n riu dels que ploren amb cada brot inesperat d'una flor al final d'una branca. Tots podrien caure en un ridícul espantós, si no fos perquè la capacitat literària de l'escriptor portuguès és tanta que, amb la mateixa frase amb què els condemna, els està salvant, i amb cada debilitat que atribueix a algun personatge ens recorda les nostres. ♦♦

LACIUTATI I LES SERRES
JOSÉ MARIA EÇA DE QUEIRÓS
EL GALL EDITOR
290 PÀG./20€

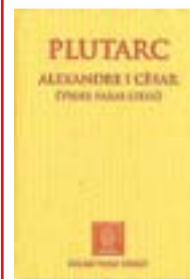
ELS CLÀSSICS

Vida de dos grans líders

JORDI NOPCA

Entre el 1926 i el 1946, un dels traductors més il·lustres de la Bernat Metge, Carles Riba (1893-1959), va traduir els quinze volums de les *Vides paral·leles* de l'historiador i assagista grec Luci Mestri Plutarc, nascut a Queronea cap al 46 dC i mort entre el 119 dC i el 126 dC. En cadascun dels volums, Plutarc va agermanar dues biografies, una d'un gran personatge grec i una altra d'un de romà: Teseu apareix comparat a Ròmul, Alcibiades a Coriolà i Pèricles a Fabi Màxim. La quarta part del segon volum –que aquest diumenge es podrà comprar amb l'ARA– explica la vida de dos líders esferèidors: Alexandre el Gran (356 aC – 323 aC), conqueridor de l'Imperi Persa i gran estrateg militar, i Juli Cèsar (100 aC – 44 aC), general i polític romà que va preparar els fonaments de l'Imperi Romà.

“M'ha esdevingut –escriu Plutarc– de posar-me a escriure les *Vides* per amor d'altres; però si continuo i em complac a romandre-hi ja és també per amor de mi mateix, la història essent per a mi com un mirall davant del qual provo d'embellir la meua vida i de conformar-la a les virtuts d'aquells grans homes”. De les 24 parelles de biografies per Plutarc se n'han conservat 23, i el conjunt queda completat per quatre llibres dedicats a un únic personatge: és el cas dels emperadors romans Galba i Otó, el rei persa Artaxerxes II i el tirà Àrat de Sicília. ♦♦

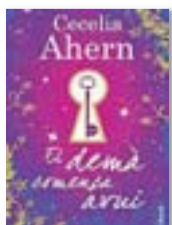

ALEXANDRE I CÈSAR
PLUTARC
FUNDACIÓ BERNAT METGE
190 PÀG./9,95€
(DIUMENGE QUEVEU, AMBLARA)

L'APARADOR

JORDI NOPCA

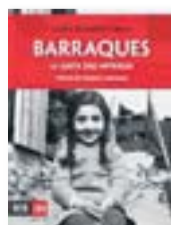
FICCIÓ

El demà comença avui
CECELIA AHERN
Columna

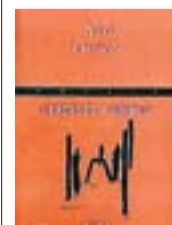
Tot i que acaba de fer 30 anys, Cecelia Ahern ja ha publicat nou novel·les. Amb el seu debut, *Postdata: t'estimo*, la narradora –i filla de l'ex-primer ministre irlandès Bertie Ahern– va aconseguir vendes milionàries i quinze traduccions. A *El demà comença avui* ens trobem amb una jove rica que es veu obligada a viure amb més humilitat a partir de la mort sobtada del seu pare. La descoberta d'un llibre misteriós acabarà de sotragar-li la vida.

NO-FICCIÓ

Barraques
LAURA DE ANDRÉS
CREUS
Ara Llibres

Barraques recull diverses històries d'immigrants que van arribar a Catalunya des d'abans de la Guerra Civil Espanyola fins a les acaballes del franquisme i que, en trobar-se en condicions econòmiques adverses, van haver de viure en barraques a Montjuïc, el Carmel o el Somorrostro. Laura de Andrés Creus repassa “la història dels vençuts que no es resignaven a perdre” a partir de nombrosos testimonis i abundant material gràfic.

Certes i somnis
NAN ORRIOLS
Viena

POESIA

Empresari de Vic acabat de jubilar, que va participar en projectes com Ràdio Vic, El Reclam, La Marxa i TV Osona, Nan Orriols dona a conèixer la seva creativitat lírica a *Certes i somnis*, volum en què busca l'autenticitat a partir de “llampes de dolor o de joia, de somni o de desesperança”. Orriols, que reconeix que escriu “amb absoluta llibertat”, ha rebut el suport de Josep Maria Ballarín, que li ha dedicat un pròleg en forma de poema.